

پوئد شعر و موسیقی آوازی

حسین دهلوی

نای ۱ در مثال صفحه‌ی پیشین). چنانچه هجایی برای کشش دو نت یا از نت‌ها به کار رود (مانند نمونه‌ی ۲ مثال صفحه‌ی پیشین)، ادامه‌ی کشش کشیده در زیر نت‌های آوازی نشان داده می‌شود. لازم به یادآوری است که رعایت خط‌گذاری بین هجاهای یک کلمه، با ابهامی که در پیوسته یا گسسته نوشتن برخی از حروف فارسی (مانند جود دارد، با دشواری‌هایی روبه‌روست. زیرا تاکنون روش نوشتاری از کلمات به قطعیت نرسیده‌است. بی‌شک استفاده از نظرات اهل زبان و سی در این مورد راهگشا خواهد بود. چند مثال:

be u be-gu

be-du gof-tam

be dust

ru be ru

(روبرو)

be-bord

be-ba-rad

bā dā-ne-šī

dar ne-šast

(= در جلسه)

dar-ne-šast

(= به داخل رفت)

dar xā-ne

dar-neh

por az (po-raz)

ā-dam-hā

(ا)

sa-bu-hā

sā-ye-hā

mī-ne-had

(هد)

mī-ta-rā-vad

(بیتراود)

شعری دیگر که از نظر ریتم موسیقایی با اشعار پیشین متفاوت است:

شیران گره از زلف یار باز کنید
شبی خوش است بدین قصه اش دراز کنید
(حافظ)

شیران	گره (=گره) از	زلف یار	باز	کنید
— U	— U U	— U —	— U	— U
خُشست (=خوش است)	بدین قصص اش (=قصه اش)	دراز	کنید	
— U	— U — — U	— U — U	— U	

6/8

mo-ā - šc - rān ge-re az zol- fe yār — bāz — ko - nīd —

ša- bī xo - šast — be - dīn qes - se - aš de - rāz — ko - nīd —

های از وزنهای دیگر

لواف کعبه رفتیم به حرم رهم ندادند
که تو در برون چه کردی که درون خانه آیی
(عراقی)

لوا ف	کعب رفتیم	ب حرم	رهم	ن دادند
— U	— U —	— U U	— U	— — U
در	برون	چه کردی	ک درون	خان آیی
—	— U	— — U	U — U U	— — U —

6/8

be ta - vā - fe kaḡ - be raf - tam be ha - ram ra - ham na - dā - dand
ke to dar bo - run če kar - dī ke da - ru - ne xā - ne ā - yī

روند اصلی شعر بالا، پایان نیم جمله ها در اول میزان قرار گرفته اند.

شعری دیگر در وزن پیشین

یده خون فشانم ز غمت شب جدایی
چه کنم که هست این ها گل باغ آشنایی
(عراقی)

با شادی آزادی می گردن روی آب

می گردن می چرخن زیر نور آفتاب

* * *

ما می ریم می شینیم توی این قایق ها

می چرخیم می گردیم روی آب دریا

ورزش

Mod!°

ca 80

صبح که از خواب پا میشم خنده بر لب دارم
 1. sob ke az xāb pā mī-šam xan-de bar lab dā - ram

The first system of musical notation consists of two staves. The upper staff is in treble clef with a key signature of one flat (B-flat) and a 2/4 time signature. It begins with a dynamic marking of *mf*. The lower staff is in bass clef with the same key signature and time signature. The melody is written in a simple, rhythmic style with quarter and eighth notes.

چون که ورزشکارم راس می شم دولا میشم
 rās mī-šam dol - lā mī-šam čon ke var-zeš - kā - ram

The second system of musical notation continues the melody from the first system. It features two staves in the same key signature and time signature. The melody is consistent with the first system, maintaining the same rhythmic pattern and dynamic level.

زود بچه رو حال میاره ورزش خیلی فایده داره
 var-zeš xey-lī fāy-de dā-re zud bač-ča ro hāl mī-yā-re

The third system of musical notation concludes the piece. It consists of two staves in the same key signature and time signature. The melody ends with a final cadence, and there are some accents marked over certain notes in the lower staff.

ط به جمله‌ی پایانی قطعه‌ی شراب عشق^۲ از نگارنده است، بیش تر، تغییر
سل و تا حدودی تغییر حالات مورد نظر بوده است:

25 وانگه شراب عشق را
Lento *f*
بار اول

26 } vān - gah ša - rā - be ešq _____ rā _____
mf
بار دوم

پیمانہ شو پیمانہ شو
mf
ادامه‌ی بار اول

{ pey - mā - ne šo _____ pey - mā - ne šo
poco allargando *f* *ff a tempo*
ادامه‌ی بار دوم

ممچنین در نمونه‌ی دیگر که مربوط به اپرای خسرو و شیرین است، خسرو
س کوتاهی از شعر را دو بار تکرار می‌کند که بار دوم از نظر ریتم، به‌ویژه از نظر
له، با بار اول متفاوت است. ضمن این‌که در هر دو نوبت تکیه کلمات نیز
ت شده است:

ایران پاینده باد ایران پاینده باد
mf (ca 69) *f*
خسرو

Ī - rān pā - yan - de bād _____ Ī _____ rān pā - yan - de bād.

لوی، حسین. شراب عشق. برای آواز و ارکستر مضرابی (در ماهور). شعر: مولوی. ج ۱۳۷۶، ص ۲۶ تا ۲۸.